

hand-out
GOED GEREgeld

hoe juridische problemen voorkomen bij stichtingen en verenigingen

door mr. Marjo Vink

COLOFON

Titel: Goed Geregeld, Hoe juridische problemen
voorkomen bij stichtingen en verenigingen?

Auteur: mr. Marjo Vink

**Opmaak en
eindredactie:** Kirsten Renaud

Fotografie: Rob IJsselstein en Arno Masee

I.o.v: FONDS ALPHEN en omstreken

Uitgave: juni 2018

FONDS ALPHEN

en omstreken

hand-out

GOED GEREGELD

hoe juridische problemen voorkomen bij stichtingen en verenigingen

door mr. Marjo Vink

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3	5. Grensoverschrijdend gedrag van leden	14
2. Hoe werkt het verenigingsrecht en stichtingenrecht?	4	5.1 Het opleggen van maatregelen	14
2.1 Het verschil tussen vereniging en stichting	4	5.2 Tips bij grensoverschrijdend gedrag	14
2.2 Wat is verenigingsrecht en stichtingenrecht?	4	5.2.1 Zorg voor voldoende maatregelen	14
2.2.1 De wettelijke regeling	5	5.2.2 Laat leden zelf opzeggen	14
2.2.2 Regelgeving binnen de vereniging/stichting	5	5.2.3 Opzegging/royement	15
2.2.3 Rechtspraak	6	5.2.4 Verschil opzegging/ontzetting uit het lidmaatschap	16
2.3 Tips bij het gebruik van regelgeving	6	5.3 Praktijksituaties	16
2.3.1 Duidelijke overeenkomst	6	6. Algemene Verordening Gegevensbescherming	18
2.3.2 Deelnemers	7	6.1 Wat is de AVG?	18
2.3.3 Algemene voorwaarden	7	6.2 Stappenplan AVG	18
3. Voorkomen van problemen met regelgeving	8	6.3 Foto's en portretrecht	19
3.1 Statuten: de handleiding van de vereniging en stichting	8	6.3.1 Portretrecht	19
3.2 Tips voor goede statuten en reglementen	8	6.3.2 Gerechtvaardigd belang	19
3.2.1 Bepalen wat nodig is	8	6.4 Tips bij foto's en video's	20
3.2.2 Leesbaar Nederlands	8	Praktijkvoorbeelden grensoverschrijdend gedrag	22
3.2.3 Jurist of notaris	8		
3.2.4 Controleer elke 7 tot 10 jaar	9		
3.2.5 Reglementen	9		
4. Bestuurdersaansprakelijkheid	10		
4.1 Algemene opmerkingen over aansprakelijkheid	10		
4.1.1 Wanneer is een bestuurder aansprakelijk?	10		
4.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid	11		
4.1.3 Vrijwilligers	11		
4.1.4 Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	11		
4.1.5 Vrijwilligersverzekering via de gemeente	12		
4.2 Tips om bestuurdersaansprakelijkheid te voorkomen	12		
4.2.1 Tips bij financiën	12		
4.2.3 Tips bij verplichtingen en regels	13		

1. Inleiding

FONDS ALPHEN en omstreken verstrekt al bijna 25 jaar donaties aan projecten in en rond Alphen aan den Rijn. Het betreft projecten van maatschappelijk belang in de sociale, creatieve, maatschappelijke en educatieve sector.

Wij willen u niet alleen financieel ondersteunen maar ook met kennis. Wij hebben meester in de rechten Marjo Vink gevraagd om een handreiking te schrijven waarmee (vrijwillige/onbezoldigde) bestuurders meer te weten komen over de juridische kant van het besturen en zo problemen op dit vlak kunnen voorkomen.

Het FONDS ALPHEN biedt u deze hand-out aan over het voorkomen van juridische problemen bij de verenigingen en stichtingen. Er wordt uitgelegd hoe het verenigingsrecht en stichtingenrecht werkt, waarop u als bestuurder moet letten en wat u zelf kunt doen om problemen te voorkomen. De handleiding geeft de algemene situatie weer in verenigingsrecht en stichtingenrecht, geen antwoord op specifieke situaties. Er kunnen aan de tekst geen rechten worden ontleend.

Het FONDS ALPHEN en omstreken hoopt u de nodige bagage mee te geven om uw belangrijke taak zonder zorgen voort te kunnen zetten.

Namens het bestuur van FONDS ALPHEN en omstreken

J.B.E. Eysink Smeets

voorzitter Stichting FONDS ALPHEN en omstreken

Foto: Rob IJsselstein

2. Hoe werkt het verenigingsrecht en stichtingenrecht?

Om juridische problemen binnen een vereniging/stichting te voorkomen is het goed dat bestuurders enige basiskennis hebben van het verenigingsrecht/stichtingenrecht en hoe deze regelgeving werkt. Daarnaast is het belangrijk te weten wat het verschil is tussen een vereniging en stichting omdat een vereniging met een andere juridische grondslag werkt dan een stichting.

2.1 Het verschil tussen vereniging en stichting

Het belangrijkste verschil tussen een vereniging en stichting is dat een vereniging leden heeft en een stichting niet. Een vereniging heeft een bestuur en een algemene ledenvergadering, een stichting kent in beginsel alleen een bestuur. Gaat een stichting activiteiten ondernemen waar mensen aan kunnen deelnemen, dan zijn dat juridisch gezien 'aangeslotenen'. Dat is geen handig woord in het dagelijkse spraakgebruik. Vaak wordt er daarom gesproken over abbonementhouders of deelnemers.

Bij verenigingen is de juridische grondslag tussen de vereniging, haar organen en leden het lidmaatschap. Alle leden gezamenlijk vormen de algemene (leden)vergadering, de ALV. Middels de ALV hebben leden stemrecht en kunnen zij meebeslissen over het gevoerde beleid. Het bestuur is verplicht verantwoording af te leggen en leden gezamenlijk kunnen het bestuur dus controleren. Is de ALV het niet

eens met een besluit, dan kan de ALV bij de rechter vernietiging vragen van dat besluit, en doen dan een beroep op de bepalingen uit het verenigingsrecht. Rechten en plichten van leden moeten in de statuten en reglementen staan.

Bij de stichting spelen twee rechtsgebieden een rol. Binnen het bestuur en andere organen van de stichting geldt het stichtingenrecht. Richting de aangesloten deelnemers geldt echter het overeenkomstenrecht. De juridische grondslag tussen de stichting en haar deelnemers is een overeenkomst. Het bestuur van de stichting is geen verantwoording schuldig aan de deelnemers en zij hebben ook geen recht om mee te beslissen over het beleid, noch hebben zij stemrecht. Ontstaat er een conflict tussen deelnemer en bestuur, dan moet zij (meestal) beroep doen op het overeenkomstenrecht. Rechten en plichten van deelnemers moeten in de overeenkomst staan.

2.2 Wat is verenigingsrecht en stichtingenrecht?

Het verenigings- en stichtingenrecht bestaat uit:

- Wet;
- Statuten;
- Reglementen;
- Besluiten;
- Gewoonte;
- Rechtspraak.

Het verenigingsrecht regelt de verhouding tussen de vereniging, haar organen en haar leden. Bij een stichting regelt het stichtingenrecht de verhouding tussen de stichting en haar organen (vaak alleen het bestuur); het overeenkomstenrecht regelt de verhouding tussen een stichting en haar deelnemers (als zij die heeft).

2.2.1 De wettelijke regeling

Verenigingen en stichtingen zijn rechtspersonen. Deze zijn geregeld in boek 2 Burgerlijk Wetboek. De bepalingen voor verenigingen staan in [artikel 2:26 tot en met 2:52 BW](#). De bepalingen voor stichtingen in [art. 2:285 tot en met 2:307 BW](#). Wat echter vaak vergeten wordt, is dat de algemene bepalingen van [art. 2:1 tot en met 2:25 BW](#) óók van toepassing zijn. Deze gelden voor alle rechtspersonen, dus ook(!) voor verenigingen en stichtingen.

In deze algemene bepalingen staan belangrijke onderwerpen zoals de verplichting tot het bijhouden van een administratie, de bestuurdersaansprakelijkheid, de redelijkheid en billijkheid en de nietigheid/vernietigbaarheid van besluiten. Vooral die laatste twee zijn belangrijk. Het zijn de bepalingen waar de ALV of belanghebbenden beroep op kunnen doen als zij het niet eens zijn met een besluit van het bestuur. Staat iets niet in de specifieke bepalingen voor verenigingen of stichtingen, kijk dan ook eens bij de algemene bepalingen.

2.2.2 Regelgeving binnen de vereniging/stichting

Binnen de vereniging/stichting zijn er de statuten, reglementen, besluiten en gewoonte. In die volgorde. Ze zijn hiërarchisch

gerangschikt. Lagere regels mogen niet strijdig zijn met alle regels die daarboven liggen. Statuten mogen dus niet in strijd zijn met de wet. Een bestuursbesluit mag niet in strijd zijn met reglementen, statuten of wet. Zijn ze dat wel, dan is die bepaling nietig (niet rechtsgeldig) en moet de bovenliggende regel worden toegepast. Is er een bepaling uit de statuten die strijdig is met de wet, dan moet dus de wet worden toegepast en niet de regels uit de statuten.

Veel bepalingen uit de statuten komen rechtstreeks uit de wet. Maar de wet is hoofdzakelijk een raamwerk. Verenigingen en stichtingen zijn in grote mate vrij hoe zij hun organisatie willen regelen. Bij veel wettelijke bepalingen staat ook 'tenzij in de statuten anders bepaald is'. Daaraan kan men zien dat er van de wet afgeweken mag worden. Staat dat er niet bij, dan zijn de wettelijke bepalingen 'dwingend' en mag er in de statuten juist niet van worden afgeweken.

Statuten moeten zowel voor de vereniging als de stichting bij de notaris worden vastgelegd (de informele vereniging buiten

beschouwing gelaten). Dat geldt niet voor reglementen. Die kan de vereniging zelf vaststellen. Vaak wordt er daarom in de statuten vermeld dát leden aan reglementen gebonden zijn, en wordt in reglementen zelf de inhoud verder uitgewerkt. Op die manier is het niet nodig dat voor elke inhoudelijke wijziging de statuten gewijzigd moeten worden, wat weer tot extra kosten voor de notaris leidt. Bij stichtingen moet de gebondenheid van deelnemers aan reglementen van de stichting worden verwerkt in de overeenkomst die zij sluiten met hun deelnemers.

Besluiten worden genomen door 'organen'. Bij de vereniging zijn dat in elk geval het bestuur en de algemene vergadering. Bij de stichting alleen het bestuur. Organisaties kunnen in de statuten ook andere organen in het leven roepen. Bij grotere verenigingen en landelijke organisaties zie je nogal eens tucht- of beroepscommissies of een Raad van Commissarissen. Om verwarring te voorkomen of zij nu wel of geen zelfstandig orgaan zijn, is het beter ze als aparte organen in de statuten te benoemen.

Als laatste is er nog de gewoonte. Deze wordt als 'verenigingsrecht' vaak over het hoofd gezien. Het komt ook niet zo vaak voor dat er een beroep op wordt gedaan. Dat komt omdat een gewoonte doorgaans lastig te bewijzen is, en meestal de bovenliggende regels wel een oplossing bieden.

2.2.3 Rechtspraak

Bij conflicten kunnen leden of organen van de vereniging/stichting naar de rechter gaan. Daar wordt de regelgeving van het verenigingsrecht of stichtingenrecht toegepast op een specifiek geval. Er wordt dus invulling gegeven aan wettelijke normen, hoe deze gelezen en toegepast moeten worden. Daaruit volgen weer nieuwe normen waar andere verenigingen/stichtingen aan moeten voldoen. Deelnemers bij een stichting moeten bij conflicten een beroep doen op het overeenkomstenrecht. Dit ligt buiten het verenigings/stichtingenrecht.

2.3 Tips bij het gebruik van regelgeving

2.3.1 Duidelijke overeenkomst

Stichtingen hebben vaak niet in de gaten dat zij op basis van een overeenkomst werken. Op de website wordt een aanbod gedaan waar mensen op inschrijven. Soms staan daar aanvullende regels, vaak ook niet. Toch is het wel een overeenkomst, zij het een onduidelijke. Rechten en plichten moeten maar van de website, de wet of uit gewoonte worden vastgesteld. Het bestuur heeft dan erg weinig armslag. Zaken als betaling, kosten, opzegging en alle andere zaken moeten wel geregeld worden, en ook de binding aan reglementen van de stichting, bijvoorbeeld een gedragscode of tuchtreglement. Zet deze zaken dus op papier en stuur deze aan deelnemers toe als zij inschrijven. Dat voorkomt veel problemen!

2.3.2 Deelnemers

In de volksmond worden deelnemers bij een stichting vaak toch leden genoemd. Juridisch wordt gesproken over 'aangeslotenen' maar dat is in het dagelijkse spraakgebruik niet handig. Beter is 'deelnemers' of 'abonementhouders'. Het mag in feite elke naam zijn behalve 'leden'. De stichtingen zelf spreken op hun website ook vaak over leden. Doe dat niet. Het zorgt voor veel verwarring en levert conflicten op. Mensen menen dat zij inspraak hebben, dat er een ledenvergadering gehouden moet worden, dat zij het recht hebben om het bestuur te controleren en mogen meebeslissen. Dat zijn echter lidmaatschapsrechten die bij een stichting niet bestaan.

2.3.3 Algemene voorwaarden

Er zijn verenigingen die algemene voorwaarden hanteren en dat zo ook noemen. Dat is juridisch niet mogelijk richting leden. Wel richting derde partijen waar een overeenkomst mee wordt afgesloten. Maar de juridische grondslag met leden is het lidmaatschap. Rechten en plichten moeten dan in de statuten en reglementen staan. Een vereniging heeft dus géén algemene voorwaarden. Een stichting daarentegen bij voorkeur juist wel. Zij werken op basis van een overeenkomst.

Foto: : Arno Masee

3. Voorkomen van problemen met regelgeving

Veel juridische problemen ontstaan door (veel) te oude of onjuiste statuten. Wetgeving wijzigt, de rechtspraak neemt nieuwe normen aan waar het bestuur zich aan moet houden en regelmatig blijken statuten fouten te bevatten. Als het bestuur er dan naar gaat handelen, zijn procedurefouten snel gemaakt. Ook levert het conflicten op met leden of tussen bestuurders onderling omdat zij uitgaan van de statuten en niet van de wet of rechtspraak. Veel ellende is te voorkomen door goede actuele statuten.

3.1 Statuten: de handleiding van de vereniging en stichting

Statuten maken of wijzigen vergt een zorgvuldige voorbereiding van de vereniging en van de notaris of jurist die ze opstelt. Statuten zijn de handleiding van de vereniging. Ze zijn de kapstok waar alle regels binnen de vereniging aan vast hangen. Bij problemen wordt er altijd teruggegrepen op de statuten. Het is dus belangrijk dat ze 'up to date' zijn en dat er datgene in staat wat de vereniging/stichting nodig heeft.

3.2 Tips voor goede statuten en reglementen

3.2.1 Bepalen wat nodig is

Ga als vereniging/stichting eerst eens na wat er nodig is. Wat is er goed aan de huidige statuten, wat ontbreekt er, wat moet er anders? Kijk eerst naar wat de vereniging/stichting wil en daarna pas of het

juridisch ook kan. Vraag ook eens bij collega verenigingen wat zij graag anders zouden zien in hun statuten of wat zij in hun statuten hebben staan. Bij veel zaken kunnen er keuzes gemaakt worden. Accepteer niet zomaar standaard statuten, maar kijk echt of de inhoud datgene is wat de vereniging voor ogen heeft.

3.2.2 Leesbaar Nederlands

Zorg dat de statuten in leesbaar Nederlands zijn opgesteld. Leden en bestuursleden moeten ermee kunnen werken. Dat gaat niet als er ingewikkelde juridische zinnen in staan en ingewikkelde verwijzingen die voor de leek maar moeilijk te interpreteren zijn. Leesbare statuten voorkomen veel conflicten tussen bestuur en leden doordat beiden begrijpen wat er staat én de rechten en plichten helder zijn.

3.2.3 Jurist of notaris

Het komt helaas voor dat verenigingen statuten laten maken door een (goedkopere internet-) notaris, en er dan later achter komen dat de statuten niet datgene bevat wat de vereniging nodig heeft. Goedkoop is vrijwel altijd duurkoop. Verenigingen denken dat zij bij elke willekeurige notaris aan het goede adres zijn en accepteren vaak standaardstatuten. Maar ook notarissen hebben hun specialiteiten. Kies een notaris die het belang van de vereniging goed voor ogen heeft bij het opstellen van de statuten en u goed kan adviseren. Of laat concept-statuten door een jurist opstellen die met verenigingen werkt, en ga dan naar een notaris die de akte zonder verder advies

passeert. Het gaat erom dat er iemand naar kijkt die ook echt ervaring heeft met verenigingen en stichtingen. Een lokale sportvereniging heeft immers heel wat anders nodig dan een landelijke beroepsvereniging.

3.2.4 Controleer elke 7 tot 10 jaar

Zijn de statuten ouder dan 7 tot 10 jaar? Laat ze dan vernieuwen/actualiseren. Er zijn veel maatschappelijke ontwikkelingen gaande die invloed hebben op regelgeving van verenigingen en stichtingen. Dat vraagt om voldoende armslag bij het bestuur en die heeft de vereniging/stichting niet met verouderde statuten. Ook de rechtspraak neemt toe. Daar worden regelmatig nieuwe normen aangenomen voor het bestuur. Als deze niet in de statuten staan, weet het bestuur niet dat zij in voorkomend geval op een bepaalde manier moet handelen. Het gevolg daarvan is vaak dat bestuursbesluiten teruggedraaid moeten worden. Met alle nare gevolgen van dien.

3.2.5 Reglementen

Als de statuten in orde zijn, kan er gekeken worden naar de reglementen. De vereniging/stichting is in grote mate vrij wat zij in de reglementen zet. Het mag echter niet strijdig zijn met de statuten of de wet. Ook voor reglementen geldt dat zij elke tien jaar eens bekeken moeten worden. Gewoonten en wensen van de vereniging/

stichting veranderen. Het is beter dat vast te leggen, zodat het bestuur meer armslag heeft als zich onverwachte situaties voordoen.

4. Bestuurdersaansprakelijkheid

De bestuurdersaansprakelijkheid bezorgt menig bestuurder kopzorgen. Zij is er vaak ook de oorzaak van dat vrijwilligers niet aan een bestuursfunctie durven beginnen. Toch wordt de soep niet zo heet gegeten als zij wordt opgediend. De bestuurder die het beste met zijn vereniging/stichting voorheeft en zijn gezonde verstand gebruikt, loopt niet veel risico.

4.1 Algemene opmerkingen over aansprakelijkheid

4.1.1 Wanneer is een bestuurder aansprakelijk?

Verenigingen en stichtingen zijn rechtspersonen. Zij zijn opgericht bij notariële akte (de informele vereniging even buiten beschouwing gelaten) en hebben daarmee volledige rechtsbevoegdheid. Schade veroorzaakt door bestuurders of commissieleden komt dan voor rekening van de vereniging/stichting zelf.

Bestuurders kunnen pas persoonlijk aansprakelijk worden gesteld als hen een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Er is dan sprake van onbehoorlijk bestuur. Wat een ernstig verwijt is, wordt beoordeeld naar de omstandigheden van het geval. Een rechter bekijkt dan of een andere bestuurder in dezelfde situatie ook zo gehandeld zou hebben.

Kijkend naar voorbeelden uit de rechtspraak over bestuursaansprakelijkheid, blijkt dat het vaak gaat om gedragingen

waarvan elke bestuurder aanvoelt dat dit te ver gaat. Het zijn ook 'fouten' die een bestuurder met goede bedoelingen niet snel maakt:

- Frauduleuze handelingen en belastingontduiking
- Niet voldoen aan de eisen die aan een subsidie worden gesteld
- Bij dreigend faillissement sommige crediteuren selectief betalen
- Bestuurder heeft een besluit genomen terwijl er sprake is van tegenstrijdige belangen
- Handelen in strijd met het doel zoals dat in de statuten staat
- Besluiteloosheid waar actie wordt verlangd
- Faillissement dat het gevolg is van handelen door bestuur
- Fouten bij fusie of splitsing van de vereniging
- Nalaten een boekhouding te voeren, of een rommeltje maken van de boekhouding
- Niet of te laat opmaken van de jaarrekening
- In het jaarverslag een misleidende voorstelling geven van de positie van de vereniging
- Besluiten nemen met grote financiële gevolgen zonder een contract op te laten stellen
- Het geven van financieringen en leningen aan derden, terwijl er geen zekerheid is gevraagd

- Het aangaan van verplichtingen waarvan de bestuurder had moeten weten dat de vereniging deze niet na kan komen

Zolang je dus het beste voorhebt met je vereniging en handelt volgens de regels en redelijkheid, is het risico op persoonlijke aansprakelijkheid klein.

Er zijn twee redenen waar vrijwillige bestuurders met goede bedoelingen zich nog wel eens in 'verslikken', en dat zijn: te weinig deskundigheid voor de functie, en te goed van vertrouwen (meestal richting medebestuurders). Zorg er dus voor dat er genoeg informatie en kennis is of vraag advies indien nodig. Zijn er twijfels over de handelwijze van medebestuurders of gebeuren er zaken die zouden kunnen leiden tot fraude, trek dan eveneens aan de bel (bij de ALV of bij een adviseur).

4.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid

Waar bestuurders wel rekening mee moet houden is de hoofdelijke aansprakelijkheid. Bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk voor het hele bestuur, tenzij zij kunnen aantonen dat hen niets te verwijten valt. Er geldt voor bestuurders dus een omgekeerde bewijslast. Als vastgesteld wordt dat er sprake is van een ernstig verwijt en dus onbehoorlijk bestuur, is de bestuurder dus aansprakelijk, óók als die door een van je medebestuurders is aangericht. Er moet dus vertrouwen zijn in de medebestuurders.

4.1.3 Vrijwilligers

Er wordt nog wel eens gedacht dat er voor vrijwilligers geen bestuurders-aansprakelijkheid geldt. Dat is niet zo. Ook vrijwillige (onbezoldigde) bestuurders zijn volledig bestuurlijk verantwoordelijk. Wel komt het voor dat in geval van aansprakelijkheid de schade wordt gematigd als het een vrijwilliger betreft.

4.1.4 Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

Een bestuurdersaansprakelijkheids-verzekering verzekert schades die ontstaan zijn vanuit je werkzaamheden als bestuurder. Er moet sprake zijn van **onbehoorlijk bestuur**. Opzettelijk toegebrachte schade is uiteraard uitgesloten, het gaat om schade die per ongeluk is ontstaan maar waarvan de rechter vindt dat de bestuurder toch een ernstig verwijt kan worden gemaakt.

Sluit altijd een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af als het balanstotaal van de vereniging/stichting hoger is dan € 500.000,- en voor bestuurders die betaald worden en daardoor niet onder de vrijwilligersverzekering van de gemeente vallen (zie 4.1.5). De kosten daarvan wegen namelijk niet op tegen de problemen waar je als bestuurder tegen aan kunt lopen. Het is niet meer dan billijk, dat de vereniging haar (vrijwillige) bestuurders waar mogelijk beschermt tegen mogelijke fouten. Een verzekering zorgt er soms ook voor dat mensen wat makkelijker aan een bestuursfunctie beginnen.

4.1.5 Vrijwilligersverzekering via de gemeente

Als u vrijwilligerswerk doet, bent u niet altijd goed verzekerd. Daarom hebben veel gemeentes (ook Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem

*Bent u vrijwilliger?
U bent volgens de
verzekering vrijwilliger als
u niet verplicht, via een
organisatie, onbetaalde
werkzaamheden uitvoert
voor andere(n) en/of de
samenleving die
bijdragen aan het
maatschappelijke belang.*

& Nieuwkoop) een overkoepelende vrijwilligersverzekering afgesloten. Alle vrijwilligers zijn automatisch verzekerd bij deze verzekering. Dit betekent dat u verzekerd bent als u een ongeluk krijgt of schade veroorzaakt. Ook als u een maatschappelijke stage doet bent u verzekerd. Bent u vrijwilliger bij de brandweer of politie, dan bent u niet verzekerd via deze verzekering. De vrijwilligersverzekering is een tweede (secundaire) dekking. Dit betekent dat de eigen aansprakelijkheidsverzekering van de vrijwilliger of

mantelzorger, of die van de instelling waarvoor hij of zij de activiteiten verricht, altijd voorgaat op de vrijwilligersverzekering van de gemeente. Het wordt ook wel een 'vangnet' verzekering genoemd. Zeg de eigen (aansprakelijkheids) verzekering dus niet op!

Bij schade vult u een schadeformulier in en levert dit formulier in bij de gemeente. Op de vng.nl/vrijwilligersverzekering vindt u meer informatie en het schadeformulier. Voor een schadeclaim wegens diefstal is het nodig dat de indiener eerst aangifte bij de politie doet. Voordat de gemeente het formulier naar de verzekeraar doorstuurt

kan zij bij de vrijwilligers-organisatie aanvullende informatie vragen. Vervolgens stuurt de gemeente het formulier door.

4.2 Tips om bestuurdersaansprakelijkheid te voorkomen

4.2.1 Tips bij financiën

- Zorg dat de boekhouding in orde is, en dat het jaarverslag en de algemene ledenvergadering op tijd gehouden worden.
- Laat de ALV altijd decharge verlenen op de ledenvergadering voor het gevoerde (financiële) beleid en zet dit in de notulen.
- Je hoeft het als bestuur niet alleen te doen! Moet je als bestuur een moeilijke (meestal financiële) beslissing nemen waarvan de gevolgen niet duidelijk zijn, of waarvan de uitkomst in meerdere richtingen uit kan gaan, overleg dan met de ALV, of las een extra ledenvergadering in. Als de ALV akkoord is met jullie keuze, kan er achteraf niet geklaagd worden dat het anders had gemoeten, ook als het verkeerd uitpakt.
- Neem je een bestuursfunctie over, waar het vorige bestuur of bestuurslid er een rommeltje van heeft gemaakt, laat dan de status van financiën of het beleid vastleggen. Zet in de notulen wat je aantreft en informeer de ALV. Zet dit alles op papier. Zo kun je altijd aantonen hoe jij het werk aangetroffen hebt en is makkelijk aan te tonen dat de fouten zijn gemaakt voordat jij aan je functie begon.

- Penningmeesters: als bedragen niet te innen zijn, bespreek dit in het bestuur en leg vast in de notulen als het bestuur besluit om hier niet meer achteraan te gaan. Zo kan achteraf niet het verwijt komen dat je bedragen niet geïnd hebt
- Gaat het bestuur beleggen of andere financiële risico's aan die tot verliezen kunnen leiden, vraag dan toestemming aan de ALV.

4.2.3 Tips bij verplichtingen en regels

- Houdt contact met commissieleden, medewerkers en vrijwilligers en zorg voor een open sfeer waar over problemen gepraat kan worden. Zorg ervoor dat mensen naar je toe durven komen als er wat speelt. Het bestuur is verantwoordelijk voor het hele reilen en zeilen binnen de vereniging. In veel verenigingen durven mensen niet naar het bestuur te gaan, vooral als zij fouten hebben gemaakt. Vaak zijn zij bang voor kritiek en willen het dan zelf oplossen. Het bestuur blijft daardoor onwetend, maar zij is wel verantwoordelijk voor het geheel.
  - Voer je werkzaamheden uit volgens de statuten en reglementen van de vereniging. Dat lijkt een open deur, maar is het niet. Veel bestuurders weten amper wat er in hun statuten staat. Gaandeweg ontstaan er dan andere gewoonten en wordt er niet meer volgens de regels gewerkt.
- Blijf binnen je handelingsbevoegdheid. De omvang van je handelingsbevoegdheid wordt bepaald door de doelen zoals die in de statuten verwoord staan.
  - Vraag advies aan deskundigen als je een besluit moet nemen maar te weinig kennis hebt. Er is tegenwoordig een heel leger van ZZP'ers beschikbaar op allerlei gebied, die betaalbare dienstverlening bieden.
  - Twijfel je of de vereniging de verplichtingen die zij aangaat wel kan dragen, doe het dan niet, raadpleeg de ALV of een extern adviseur.

5. Grensoverschrijdend gedrag van leden

Grensoverschrijdend gedrag kan heel uiteenlopend zijn. Van een ongepaste opmerking tot grote ruzies, en van vernieling tot het opzoeken van de media. Vaak is dat met een of meerdere gesprekken met betrokkenen nog wel op te lossen. Maar als dat niet zo is en het uit de hand loopt, de sfeer verpest wordt, leden weglopen of er dreigementen richting bestuur ontstaan is er meer nodig.

Grensoverschrijdend gedrag zorgt er nogal eens voor dat verenigingen bij de rechter belanden. Het bestuur heeft dan meestal een besluit tot opzegging of ontzetting uit het lidmaatschap (royement) genomen en het lid accepteert dit niet. Het lid kan dan altijd naar de rechter gaan.

5.1 Het opleggen van maatregelen

Wettelijk kent het verenigingsrecht alleen de opzegging en de ontzetting uit het lidmaatschap (royement). Andere maatregelen zijn er niet. Toch is niet elk wangedrag ernstig genoeg om deze maatregelen toe te passen. Wil de vereniging ook klein wangedrag kunnen aanpakken, dan zal zij meer maatregelen in haar statuten moeten opnemen. Veel voorkomend zijn de waarschuwing, boete, uitsluiten van bepaalde verenigingsactiviteiten en de zelfstandige schorsing. Staan deze maatregelen niet in de statuten, dan kunnen ze ook niet opgelegd worden.

Het opleggen en uitvoeren van maatregelen is een ondankbare taak die meestal het bestuur moet uitvoeren. Daarbij worden veel fouten gemaakt. Meestal door onwetendheid en te weinig ervaring. Leden stappen steeds vaker naar de rechter omdat zij het met een besluit van het bestuur niet eens zijn. En als dan blijkt dat er te weinig bewijs is of dat er procedurefouten zijn gemaakt, is de kans groot dat het bestuursbesluit door de rechter vernietigd wordt. Toch kan er veel gedaan worden om te voorkomen dat het zover komt.

5.2 Tips bij grensoverschrijdend gedrag

5.2.1 Zorg voor voldoende maatregelen

Wil de vereniging ongepast gedrag kunnen aanpakken dan moet zij daartoe wel de mogelijkheid hebben. Alle maatregelen en sancties die de vereniging wil opleggen moeten in de statuten staan. Zorg ervoor dat je meer maatregelen opneemt dan alleen de wettelijke opzegging en ontzetting.

Stichtingen kunnen sancties in een reglement zetten, waarbij in de overeenkomst met de deelnemers een bepaling wordt opgenomen dat zij aan de reglementen zijn gebonden.

5.2.2 Laat leden zelf opzeggen

Komt opzegging of ontzetting in beeld, overweeg dan ook eens om het lid over te halen om zelf op te zeggen. Die mogelijkheid wordt vaak vergeten maar is voor de vereniging wel de beste oplossing.

Zegt een lid zelf op, dan kan hij daarna niet naar de rechter gaan. Onderhandel desnoods met een lid. Er zijn diverse mogelijkheden daarin:

- Maak een lid duidelijk dat hij niet (meer) past binnen de vereniging. Kijk zo mogelijk samen met hem naar alternatieven of geef hem de kans over te stappen naar een andere vereniging.
- Zelf opzeggen is voor een lid minder blamerend dan dat de vereniging dat doet (ook al is opzegging een beleidsmaatregel en geen straf).
- Wat vaak werkt is de kwijtschelding van de resterende contributie. Leden zijn over het algemeen nog voor het hele jaar contributie verschuldigd. Scheldt deze contributie bijvoorbeeld kwijt als hij zelf opzegt. Dat scheelt het lid geld en de vereniging voorkomt een juridische procedure.
- Als het gedrag zo ernstig is dat de vereniging aangifte kan doen, overweeg dan de aangifte achterwege te laten als het lid zelf opzegt.

Een en ander hangt natuurlijk erg af van de omstandigheden. Maar bestuurders zijn vaak verrast hoe leden daarop kunnen reageren. Waar aanvankelijk gedacht wordt dat een lid nooit akkoord zal gaan met een eigen opzegging, blijkt dat in de praktijk vaak mee te vallen.

5.2.3 Opzegging/royement

Heeft de vereniging geen andere maatregelen in de statuten staan of is het gedrag toch te ernstig en wil de vereniging een lid uit de vereniging zetten, dan komen de procedures van opzegging en ontzetting (royement) in beeld. Bedenk dat het bestuur hiermee wel een juridische procedure start, waarbij een lid uiteindelijk naar de rechter kan gaan. Ga er dus niet lichtzinnig mee om.

Heeft het bestuur weinig ervaring met opzegging of ontzetting, vraag dan advies als de u dergelijke maatregelen wilt gaan toepassen. Opzeggings- en royementsbesluiten worden door de rechter relatief vaak vernietigd vanwege procedurefouten. De oorzaak hiervan ligt vaak bij de statuten. Ze zijn te oud, er staan fouten in, en tegenwoordig zijn ze vrijwel nooit volledig. Er zijn de laatste jaren diverse zorgvuldigheidsnormen aangenomen in de rechtspraak waar het bestuur aan moet voldoen. Doet het bestuur dat niet, dan wordt het besluit vernietigd en moet de vereniging het lid weer terugnemen.

5.2.4 Verschil opzegging/ontzetting uit het lidmaatschap

Tussen opzegging en ontzetting zitten nogal wat verschillen. Voor beide maatregelen geldt dat de maatregel in verhouding moet staan tot het gedrag wat gepleegd is.

Opzegging	Ontzetting (royement)
Beleidsmaatregel	Strafmaatregel
Niet ontrend bedoeld	Wel ontrend bedoeld
Mogelijk in de gevallen die in de statuten staan, als niet meer aan eisen van lidmaatschap voldaan wordt of van de vereniging redelijkerwijs niet verlangd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.	Gebruikt bij schending van verenigingsregels of als de vereniging onredelijk benadeeld is.
Geschikt om orde en onwerkbare situaties op te lossen	Geschikt bij ernstig wangedrag of strafbare feiten
Beroep binnen vereniging alleen als dit in statuten staat	Beroep binnen de vereniging verplicht
Lid in afwachting van eventueel beroep niet geschorst tenzij dat in statuten staat	Lid in afwachting van beroep wel geschorst
Milde toetsing door rechter	Strengere toetsing door rechter

5.3 Praktijksituaties

Hieronder staan enkele praktijksituaties die waargebeurd zijn. Het zijn voorbeelden die bij elke vereniging voor kunnen komen. **De antwoorden staan op bladzijde 22 en 23.**

1. Een zwemvereniging ziet zich geconfronteerd met opstandige en dreigende ouders van een jeugdlid. Bij herhaling worden trainers en bestuur intimiderend aangesproken en de ouders verpesten de sfeer. Gesprekken helpen niet. De vereniging ontzet het jeugdlid uit het lidmaatschap. De ouders gaan naar de rechter. Heeft de rechter dit besluit in stand gelaten, met andere woorden, mag je als vereniging een jeugdlid ontzetten als de ouders zich misdragen?
2. Een historische vereniging worstelt met twee 'lastige' leden die het met de beleidskeuzes van het bestuur niet eens zijn. Er zijn al de nodige conflicten geweest tussen de leden en het bestuur en het ziet er naar uit dat dit ook voor de toekomst zo zal zijn. De vereniging zegt het lidmaatschap op. Is dat terecht?
3. Een lid van een watersportvereniging beschuldigt het bestuur van fraude. Dit brengt hij ook naar buiten. Hij neemt contact op met de FIOD en met de landelijke watersportbond. Het bestuur van de vereniging vindt dit ongepast en zegt het lidmaatschap van de man op. Is dat terecht?

4. Bij een koor hebben diverse leden ruzie met een ander lid. Ze dreigen bij het bestuur dat zij allen zullen opzeggen, als het ene lid niet opgezegd wordt. Het bestuur zwicht voor de groep leden en zegt het lidmaatschap van dat ene lid op. Kan dat?
5. Een lid verhandelt drugs buiten de vereniging. In het dorp en binnen de vereniging veroorzaakt dit de nodige ophef. De sportvereniging ontzet het lid uit zijn lidmaatschap. Zij wil haar goede naam behouden en is ook bang dat het nieuwe leden kost als zij dit lid behouden, omdat ouders niet willen dat hun kind lid is van een vereniging waar drugsdealers zitten. Kan dat?

Foto: Rob IJsselstein

6. Algemene Verordening Gegevensbescherming

6.1 Wat is de AVG?

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is twee jaar geleden ingevoerd om de privacywetgeving in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving. De AVG vervangt de huidige Wet Bescherming Persoonsgegevens en wordt vanaf 25 mei 2018 gehandhaafd door de Autoriteit Persoonsgegevens. Elke vereniging en stichting moet vanaf die datum voldoen aan de eisen van de AVG. Dit zorgt voor veel onrust binnen verenigingen en stichtingen omdat het voor velen niet duidelijk is wat zij nu precies moeten doen.

Er is geen pasklaar antwoord wat verenigingen allemaal moeten regelen. Elke vereniging is anders georganiseerd, verzamelt andere persoonsgegevens en gaat er anders mee om. Wat voor de ene vereniging noodzakelijk is, hoeft voor een andere niet van toepassing te zijn. Veel praktische zaken zijn ook nog niet helemaal helder aangezien het nieuwe wetgeving betreft, iedereen er nog mee moet leren werken en er nog geen praktijkvoorbeelden zijn van organisaties die onder de nieuwe wet een datalek hebben meegemaakt.

Hoewel de wet vanaf 25 mei gehandhaafd gaat worden en de boetes fors kunnen zijn, is het niet de verwachting dat de Autoriteit Persoonsgegevens direct op de stoep zal staan bij kleinere lokale verenigingen en stichtingen die volledig op vrijwilligers draaien. Het

is goed dat er aandacht is voor de omgang met persoonsgegevens en de vereniging/stichting moet zeker actie ondernemen, maar het zal niet direct tot grote problemen leiden als de vereniging/stichting er mee bezig is, maar nog niet geheel klaar was op 25 mei.

6.2 Stappenplan AVG

Op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens staat een [regelhulp](#) die elke vereniging en stichting gratis kan gebruiken. Op de website vindt de vereniging daarnaast veel informatie over de AVG en een [handleiding AVG](#) van het ministerie van justitie die te downloaden is. Zo kan de vereniging zelf vaststellen wat van belang is. Houdt er wel rekening mee dat het voldoen aan de AVG enige tijd behoorlijk wat tijd en mankracht kan kosten binnen de vereniging.

Wat elke vereniging zeker nodig heeft is een privacyverklaring. Deze moet verplicht op de website staan. Deelt de vereniging gegevens met derden, dan moet zij een verwerkersovereenkomst hebben. Dat is al snel nodig. Denk aan het gebruik van online verenigingspakketten, koppelingen met de sportbond, doorgeven van gegevens aan de boekhouder of websitebeheerder. [Legal Letters](#) kan zowel de privacyverklaring als de verwerkersovereenkomst leveren.

6.3 Foto's en portretrecht

Een foto is een persoonsgegeven en valt dus onder de AVG. Is de persoon te identificeren, dan is het zelfs een bijzonder persoonsgegeven. Om bijzondere persoonsgegevens te mogen verwerken is er een wettelijke grondslag nodig. Dat zal bij verenigingen altijd de toestemming van betrokkenen zijn, of het behartigen van gerechtvaardigde belangen.

In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, hoeft een vereniging niet aan elk verzoek om verwijdering te voldoen. Foto's mogen in beginsel gemaakt en gepubliceerd worden. Een vereniging/stichting moet foto's van haar activiteiten kunnen maken en gebruiken voor promotiedoeleinden, en een fotograaf moet zijn werk kunnen doen.

Er zijn nog wel een aantal zaken onduidelijk. Met name over foto's van kinderen en deelnemers die geen leden zijn, zijn er vragen of de vereniging deze zonder toestemming mag publiceren. Voorlopig is het dus verstandig in die gevallen om toestemming te vragen. Maar behalve kinderen en deelnemers die geen leden zijn, kan van het volgende worden uitgegaan:

6.3.1 Portretrecht

Allereerst gaat het om foto's waarop mensen gemakkelijk te identificeren zijn. Foto's genomen van opzij, van achteren, in actie of wedstrijd waarbij de sporter lastig te identificeren is, vallen niet onder het portretrecht. Deze foto's kunnen dus zonder toestemming

gemaakt worden en ook gepubliceerd worden. Datzelfde geldt ook als er toevallig iemand op de achtergrond staat.

Als een portret niet in opdracht van de betreffende persoon is gemaakt, mag het in beginsel ook gepubliceerd worden, tenzij de persoon een gerechtvaardigd belang heeft om het portret te laten verwijderen. Dat belang moet groter zijn dan het belang van de vereniging om de foto's wel te publiceren.

Naast toestemming of een gerechtvaardigd belang moet er sprake zijn van een wettelijke uitzondering zoals genoemd in de AVG. Die is er: Verwerkingen voor gerechtvaardigde activiteiten door een instantie zonder winstoogmerk. De instantie moet wel passende waarborgen hebben ingebouwd en het mag alleen gaan om gegevensverwerkingen van (voormalige) leden of personen die regelmatig contact met de instantie onderhouden. Dat is met deelnemers die geen lid zijn strikt genomen niet het geval, vandaar dat dit nog onduidelijk is.

6.3.2 Gerechtvaardigd belang

Een vereniging heeft er belang bij dat zij foto's en video's mag maken van personen tijdens haar activiteiten. De vereniging organiseert de activiteiten om haar doel te bereiken zoals dat in de statuten verwoord staat, om leden gepaste activiteiten aan te bieden, nieuwe leden te werven, bekendheid te verwerven en positieve publiciteit aan te trekken. De vereniging maakt veel kosten voor de

organisatie van een evenement en wil daar graag publiciteit voor terug. Daarnaast zijn er ook leden/deelnemers die juist wel graag foto's willen en die kunnen zij zelf niet maken tijdens de activiteit. Bij publicatie van foto's kan daarnaast beroep worden gedaan op de vrijheid van meningsuiting en ook voor de journalistiek bestaat een uitzondering.

Het belang van betrokkene moet hier tegenop wegen. Als er foto's worden gemaakt van personen die zich omkleeden, die zich in andere privacygevoelige situaties bevinden of gefotografeerd worden op een plaats waar zij zich privé wanen, zal het belang van betrokkenen al snel prevaleren boven dat van de vereniging en moeten foto's verwijderd worden. Als iemand op de achtergrond naar een wedstrijd staat te kijken, niet.

6.4 Tips bij foto's en video's

Hoe dit in de praktijk precies uit gaat pakken en wat wel en niet mag is nog even afwachten. Wel kan hieruit het volgende worden gehaald (zonder compleet te zijn):

- ▶ Foto's waar mensen niet identificeerbaar op staan mogen zonder toestemming gemaakt en gepubliceerd worden;
- ▶ Foto's waar mensen wel identificeerbaar opstaan mogen in beginsel zonder toestemming gemaakt en gepubliceerd worden. Ze moeten verwijderd worden als betrokkenen een gerechtvaardigd belang hebben dat groter is dan het belang van

de vereniging. Kijk daarbij wel uit met foto's van kinderen en deelnemers die geen leden zijn. Het is nog niet duidelijk hoe daar mee om moet worden gegaan. Vraag daarom in die gevallen altijd toestemming;

- ▶ De vereniging hoeft alleen portretfoto's op verzoek te verwijderen als het belang van de betrokkene groter is dan dat van de vereniging;
- ▶ Zet de vereniging een verzameling foto's op haar website die iedereen kan zien, zet er dan altijd een melding bij dat mensen op verzoek een foto kunnen laten verwijderen. De vereniging maakt dan een belangenafweging;
- ▶ Gebruik voor publicatie in krant of (sociale)media indien mogelijk een andere foto dan waar betrokkenen opstaan. Hetzelfde doel kan dan bereikt worden zonder inbreuk te maken op de privacy van betrokkenen;
- ▶ Vraag bij inschrijving altijd om toestemming. Zet er ook bij dat als deze geweigerd wordt, de vereniging hier niet altijd aan kan voldoen als zij gerechtvaardigde belangen heeft voor publicatie;
- ▶ Bekijk of alle foto's wel voor iedereen zichtbaar moeten zijn. Wellicht is een paar foto's ook voldoende. Zijn de foto's alleen voor een bepaalde doelgroep bestemd, zet deze dan achter een inlogschermb;

- Zorg dat foto's op één plaats bewaard worden en geef slechts enkele mensen toegang daartoe. Verwijder foto's waarvan duidelijk is dat deze geen historische waarde hebben.
- Bekijk dit [filmpje/site](#) van Charlotte's Law met nog meer informatie over de gevolgen van de AVG voor fotografen.

Praktijkvoorbeelden grensoverschrijdend gedrag

1. Een zwemvereniging ziet zich geconfronteerd met opstandige en dreigende ouders van een jeugdlid. Bij herhaling worden trainers en bestuur intimiderend aangesproken en de ouders verpesten de sfeer. Gesprekken helpen niet. De vereniging ontzet het jeugdlid uit het lidmaatschap. De ouders gaan naar de rechter. Heeft de rechter dit besluit in stand gelaten, met andere woorden, mag je als vereniging een jeugdlid ontzetten als de ouders zich misdragen?
  1. De rechter heeft dit besluit vernietigd en de zwemvereniging werd verplicht het jeugdlid weer terug te nemen. Reden is dat de verenigingsregels gelden tussen vereniging en haar leden. Het jeugdlid zelf had echter niets misdaan. Er was dan ook geen grond om haar te ontzetten. De vereniging kan bij ordeverstoringen of dreigementen van de ouders aangifte doen of moet anders de ouders aanspreken op grond van onrechtmatige daad.
  2. Een historische vereniging worstelt met twee 'lastige' leden die het met de beleidskeuzes van het bestuur niet eens zijn. Er zijn al de nodige conflicten geweest tussen de leden en het bestuur en het ziet er naar uit dat dit ook voor de toekomst zo zal zijn. De vereniging zegt het lidmaatschap op. Is dat terecht?
    2. Deze opzegging was terecht. Het staat vast dat de karakters van de leden en het bestuur flink botsen. Er zijn al veel conflicten geweest

en naar verwachting zal dat ook voor de toekomst zo zijn. Dit levert een onwerkbaar situatie op. De rechter liet deze opzegging in stand.

3. Een lid van een watersportvereniging beschuldigt het bestuur van fraude. Dit brengt hij ook naar buiten. Hij neemt contact op met de FIOD en met de landelijke watersportbond. Het bestuur van de vereniging vindt dit ongepast en zegt het lidmaatschap van de man op. Is dat terecht?
  3. De rechter liet deze opzegging in stand omdat de man niet kon bewijzen of zelfs maar aannemelijk kon maken dat er inderdaad sprake was van fraude. De vereniging daarentegen kon aantonen dat de beschuldigingen niet juist waren. De man handelt daarmee in strijd met de redelijkheid en billijkheid jegens de vereniging. Een bestuur hoeft dat niet te accepteren.
4. Bij een koor hebben diverse leden ruzie met een ander lid. Ze dreigen bij het bestuur dat zij allen zullen opzeggen, als het ene lid niet opgezegd wordt. Het bestuur zwicht voor de groep leden en zegt het lidmaatschap van dat ene lid op. Kan dat?
  4. Ja dat mag. Als er leden vertrekken of dreigen dat te doen, wordt de vereniging ernstig benadeeld. Een vereniging wil zoveel mogelijk leden behouden. In dit geval werd zelfs het voortbestaan van het koor bedreigd. Als meerdere mensen last hebben van een lid, kan dat dus een reden zijn om dat ene lid op te zeggen.

5. Een lid verhandelt drugs buiten de vereniging. In het dorp en binnen de vereniging veroorzaakt dit de nodige ophef. De sportvereniging ontzet het lid uit zijn lidmaatschap. Zij wil haar goede naam behouden en is ook bang dat het nieuwe leden kost als zij dit lid behouden, omdat ouders niet willen dat hun kind lid is van een vereniging waar drugsdealers zitten. Kan dat?

5. Nee, dat kan niet. Het drugsgebruik en dealen heeft buiten de vereniging plaatsgevonden. Er zijn geen verenigingsregels geschonden, noch kan de vereniging aantonen dat zij door dit gedrag benadeeld is. Een vereniging kan een lid dat een strafbaar feit heeft gepleegd dus niet zomaar ontzetten uit het lidmaatschap. Als het binnen de vereniging had plaatsgevonden zou het waarschijnlijk wel een reden voor ontzetting kunnen zijn. De vereniging had hier beter voor opzegging kunnen kiezen. Dat zou waarschijnlijk wel kans van slagen hebben gehad.

